

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 14584
Tarih : 20.10.2025

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

35623

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), 1992'de kurulmuş olup 2018'den bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlıdır. Kuruluş amacı; kalkınma yardımları ve uluslararası işbirliğini güçlendirmektir. Ancak 2023 mali tabloları ve 2024 tarihli Sayıştay düzenlilik denetimi, kurumda **şeffaflık, kaynak etkinliği ve iç denetim** bakımından ciddi sorunlara işaret etmektedir.

- **Gelir yapısı:** 2023'te TİKA'nın gelirlerinin yaklaşık %97'si “bağış ve yardımlar” kaleminden oluşmuştur; bu da fiilen Hazine transferlerine tam bağımlı bir gelir bileşimine işaret etmektedir. Kurumsal/öz gelirler yok denecek düzeydedir.
- **Harcama oranı:** 2023 yılı için nihai ödenek 2.194.515.211,73 TL olmasına karşın, gerçekleşen harcama %63,73 seviyesinde kalmıştır; yaklaşık 800 milyon TL kullanılmamıştır. Bu durum, planlama ve uygulama kapasitesinde sorunlara işaret etmektedir.
- **Cari transferler ve saydamlık:** Toplam gider içinde cari transferlerin payı %68,88 olup yaklaşık 893 milyon TL dış aktarıma konu edilmiştir. Hangi ülke/kuruluşa hangi ölçütle ne kadar kaynak aktarıldığı kamuoyuna açıklanmamıştır.
- **Duran varlık/idari büyüme:** 2023 bilançosunda **duran varlık toplamı 739 milyon TL**'dir; bunun önemli kısmı **bina (718,8 milyon TL)** ve **taşıt (116,5 milyon TL)** kalemlerinde toplanmıştır. Yardım/proje yerine kurumsal altyapıya ağırlık verildiğine işaret etmektedir.
- **Faaliyet fazlası:** 2023 faaliyet sonucu +623.650.704 TL “fazla”dır. İnsani krizlerin derinleştiği bir yılda, yardım kurumunun yüksek **bütçe fazlası** vermesi kaynakların etkin kullanılmadığı algısını güçlendirmektedir.
- **Usulsüz sınıflama (harcırahlar):** Sayıştay; **yurtdışı geçici görev harcırahlarının**, ilgili ekonomik kod yerine “yurtdışına transferler” tertibinden ödendiğini, bunun mali istatistik ve kesin hesap tablolarında hataya yol açtığını tespit etmiştir (yaklaşık 14,9 milyon TL).

TBMM Halkla İlişkiler Binası
2. Kat, 2 Nolu Banko Oda: F214 Bakanlıklar/Ankara
Tel.: +90 (312) 420 63 86 - 87 Faks: +90 (312) 420 24 82

- **İç kontrol ve denetim zafiyeti:** Sayıştay'a göre iç kontrol sistemi "kısmen kurulmuş" olup risk eylem planı, risk matrisi ve izleme mekanizmaları tamamlanmamıştır. **İç denetçi kadrosu 2 iken sadece 1 denetçi görev yapmaktadır.** BT stratejisi ve müstakil BT birimi bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu tablo; TİKA'nın **Hazine'ye yüksek bağımlılık, harcama gerçekleştirmelerinde düşüklük, cari transferlerde saydamlık boşluğu ve iç kontrol/denetim yetersizliği** sorunlarıyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımını sağlamak için açıklık ve hesap verebilirlik gereklidir.

Bu bağlamda;

1. TİKA'nın 2023 yılı **gelirlerinin %97'sinin "bağış ve yardım"** kaleminden oluştuğu dikkate alındığında; 2025 ve izleyen yıllarda **öz gelir yaratma** kapasitesini artırmaya dönük somut bir plan/performans hedefiniz var mıdır? Varsa, takvim ve kilometre taşları nedir?
2. 2023'te nihai ödeneğin yalnızca **%63,73'ü** harcanmıştır. **Kullanılmayan yaklaşık 800 milyon TL'nin** gerekçesi nedir? Hangi projeler iptal/ertelenmiş veya uygulanamamıştır? Proje bazlı listeyi ve miktarları paylaşır mısınız?
3. **Cari transferler** kaleminde gerçekleşen yaklaşık **893 milyon TL'nin; ülke, proje, karşı taraf (kamu/STK/uluslararası kuruluş), tutar, amaç ve seçim kriterleri** bazında ayrıntılı dökümünü kamuoyuyla paylaşacak mısınız? Bu verilerin gizliliğini gerektiren hukuki bir engel var mıdır?
4. Cari transferlere ilişkin **önceliklendirme metodolojiniz** nedir? İhtiyaç analizi, yoksulluk/kriz göstergeleri, üçüncü taraf bağımsız değerlendirmeleri ve etki analizleri hangi ağırlıklarla kullanılmıştır? Bu çerçevede 2023'te **Gazze, Sudan, Ukrayna** gibi kriz alanlarına yapılan aktarımların proje ve tutar bazlı dökümünü açıklar mısınız?
5. 2023 bilançosunda **duran varlıkların 739 milyon TL** seviyesinde olduğu, bunun **bina ve taşıt** kalemlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yatırımlar hangi **verimlilik-etki** kriterleriyle yapılmıştır? Aynı fonların **doğrudan proje/yardım** harcamalarına yönlendirilmesinin engeli neydi? 2024-2026 için **idari yatırım tavanı** öngörüyor musunuz?
6. 2023'te **+623,6 milyon TL** faaliyet fazlası oluşmuştur. Bu fazlanın **hangi tarihte, hangi projelere, ne tür harcamalarla** yönlendirileceğine ilişkin kurul kararları/performans planları var mıdır? 2024'te fazlanın kullanım gerçekleşmesi nedir?
7. Sayıştay'ın tespiti uyarınca **yurtdışı geçici görev harcırahlarının, "yurtdışına transferler"** tertibinden ödenmesi uygulamasına neden başvurulmuştur? **İlgili ekonomik kodda ödenek planlaması neden yetersiz kalmıştır?** Bu hususta sorumlular hakkında idari işlem yapılmış mıdır? 2024 itibarıyla **düzeltilici/önleyici** süreçler nelerdir?

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

8. Sayıştay raporunda sistemin “**kısmen kurulu**” olduğu belirtilmektedir. **Risk çevrimi, risk iştahı, risk matrisi, Risk Eylem Planı ve yıllık izleme raporları** ne aşamada? Bu dokümanları kamuoyuna açmayı planlıyor musunuz? Takvim nedir?
9. 2 iç denetçi kadrosundan **yalnızca 1’inin** dolu olduğu belirtilmektedir. Boş kadro neden doldurulmamıştır? 2025-2026’da iç denetim birimini güçlendirmek üzere **kaç denetçi** istihdam edilecektir? **Yıllık denetim planının** kapsamı nedir?
10. TİKA’da müstakil bir **BT birimi/stratejisi** olmadığı; BT’nin Personel ve Destek Hizmetleri Dairesi altında yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Kurum içi ve yurt dışı ofislerle veri güvenliği/iş sürekliliği nasıl sağlanmaktadır? **BT stratejisi ve Kişisel Verilerin Korunması** kapsamında atılan adımlar nelerdir?
11. 2023 itibarıyla toplam personel sayısı, merkez-yurtdışı ve **yerel istihdam** dağılımı nedir? **Liyakat esaslı** atama ve görevlendirme süreçlerinde kullanılan ölçütler nelerdir? 2023’te sözleşmeli/yerel istihdam için **açık ilan-puanlama-mülakat** süreçlerine ilişkin şeffaf verileri paylaşır mısınız?
12. 2023’te tamamlanan projeler için **bağımsız etki değerlendirmesi** yaptırdınız mı? Göstergeler (yararlanıcı sayısı, sürdürülebilirlik, maliyet-etkinlik) bakımından ilk 20 projenin **etki skorlarını** ve **öğrenilen dersleri** paylaşır mısınız?
13. 2023 ve 2024’e ilişkin **ülke/proje/kurum bazlı açık veri seti** yayımlamayla taahhüt eder misiniz? Bu veri setinde proje adları, bütçe, tedarik yöntemi, yüklenici/ortak, izleme-değerlendirme raporları ve sonuç göstergeleri yer alacak mıdır? Takvim nedir?
14. 2023’te öngörülen **Sermaye Giderleri** (137,3 milyon TL nihai ödenek) içinde yalnızca **%9,75** harcama yapılmasının gerekçesi nedir? Hangi yatırımlar iptal/ertelendi? 2024’te durum nedir?
15. Yurt dışı Program Koordinasyon Ofisleri (PKO) aracılığıyla yürütülen tedariklerin **yerel piyasadan** yapılma oranı nedir? Bu oranı yükseltmeye dönük politika ve hedefleriniz nelerdir?
16. TİKA’nın **hedef ülke** seçimi hangi kriterlere (insani ihtiyaç, yoksulluk, yönetim, afet riski, stratejik ortaklık vb.) dayanmaktadır? Siyasi/diplomatik ilişkilerin, proje seçiminde **nicel ağırlığı** nedir?
17. TİKA projelerinde yer alan yerel/yurtiçi STK’lar ve şirketlerle **çıkar çatışması önleme** mekanizmaları nelerdir? 2023’te etik ihlal/çıkar çatışması şüphesiyle **inceleme** başlatılmış mıdır? Sonuçları nedir?